

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2024, 210103” Managementul durabil al productivității solului în condițiile încălzirii globale”, director de proiect: Dr. hab. Boris BOINCEAN, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.3 din 25 februarie 2025)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Scopul și obiectivele cercetărilor planificate au fost realizate în volum planificat. Scopul cercetărilor prevede dezvoltarea unui sistem agricol durabil prin evaluarea comparativă a producției culturilor de câmp cultivate în diverse asolamente, în funcție de premergători și în cultura permanentă, concomitent cu monitorizarea fertilității solului. Cercetările s-au axat pe analizele influenței rotației unor culturi agricole, sisteme de lucrare și fertilizare, cu excluderea aplicării mijloacelor chimice de protecție a plantelor asupra grâului de toamnă.. S-au cercetat interacțiunile de influență a fertilizării și irigației asupra producției agricole a două soiuri - Numitor și Vestitor. Rezultatele au fost obținute și fundamentate pe experiențe polifactoriale, datele minuțios caracterizate, ce corespund realității anului agricol 2023-2024, an secetos. Se recomandă de a include în anul viitor, de rând cu datele rezervei de umiditate și rezervele apei active în sol în diferite perioade de cercetare. Rezultatele etapei de cercetare corespund scopului obiectivelor anului 2024.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele cercetărilor au fost diseminate în multiple lucrări publicate, manifestări științifice naționale și internaționale, grupuri de lucru în diverse activități de extensiune, emisiuni radio/TV, colaborări la nivel național și internațional, emisiuni de popularizare a științei și altele. Au fost publicate: monografiile - 2; articole în reviste științifice - 7; articole în materiale ale conferințelor științifice - 7; alte lucrări - 3. Diseminarea rezultatelor au fost publicate în multiple lucrări - 21. Se evidențiază o activitate foarte mare de colaborare la nivel internațional cu 7 țări și 9 Instituții de cercetare. Grație activității multilaterale a directorului de proiect, Cernoziomul Tipic din Stepa Bălțului a fost declarat ca sol al anului 2024 de Congresul Mondial al Pedologilor cu înmânarea unei distincții speciale.

Obiecții:

Totodată, tematica unor prezentări în unele cazuri se repetă și/sau nu este legată de rezultatele etapei de cercetare.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Rezultatele prezentate sunt de o valoare socio-economică înaltă. Cercetarea elementelor de management durabil al fertilității solului în condițiile încălzirii globale privind asigurarea cu grâu de calitate este foarte importantă. Aplicarea irigațiilor și diferitor tipuri de fertilizare în condițiile schimbărilor climatice actual este slab cercetată, precum și productivitatea solului pentru diverse culturi și tehnologii agricole, verigi tehnologice - asolament, soi, lupta cu dăunătorii și altele. Unele rezultatele au fost materializate în diverse recomandări, seminare practice și tematice, conferințe naționale, regionale și internaționale. Rezultatele au perspective de implementare și valoare înaltă aplicativă în practica managementului durabil agroecosistemic și sănătății solului. Rezultatele obținute au valoare în aspectul socio-economic prin eficientizarea nivelului de producție, optimizării aplicării fertilizanților și lucrării solului, luptei cu bolile, dăunătorii, buruienile și altele. Impactul economic al cercetărilor se manifestă prin sporirea competitivității producătorilor agricoli ca rezultat al gestionării eficiente a solurilor și folosirii raționale a resurselor naturale.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

În realizarea proiectului participă cercetători tineri, ponderea cărora constituie 36,3%, doctoranzi cu activitate viabilă. Rezultatele cercetărilor sunt incluse în teze de doctorat.

Punctajul mediu acordat: 26,7

Concluzii și recomandări:

Rezultatele obținute promovate în practică agricolă vor contribui la dezvoltarea tehnologiilor reziliente de gestionare durabilă a resurselor de sol în condițiile schimbărilor de mediu globale. Având un caracter teoretic și aplicativ, rezultatele obținute pot fi utilizate în elaborarea recomandărilor practico-științifice pentru producătorii agricoli la nivel republican, regional și internațional, în deosebi în contextul schimbărilor climatice. Realizările proiectului au o valoare socio-economică înaltă.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC